

Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

www.vwg-zutphen.nl vwgzutphen@gmail.com

Beste leden van de vogelwerkgroep Zutphen,

In oktober was er geen nieuwsbrief vanwege gebrek aan materiaal. Maar nu zijn er toch weer voldoende mededelingen en oproepen om een nieuwsbrief mee te vullen. Dit jaar is er nog een Ommetje op 30 november, ja, dat is tegelijk met de SOVON-dag. In december houden we het even rustig. In januari 2025 gaan we weer verder met activiteiten voor leden. Kom elkaar een gelukkig nieuwjaar wensen in het eerste VWG-café van het jaar op 6 januari. Daar kan je meteen horen hoe je mee kunt doen aan de jaanaritelling. Of lees hierover op de website.

In deze nieuwsbrief ook een artikel van Michel Klemann over trektellen. Veel leesplezier!

Remke van Rijswijk

Foto Mary Mombarg

Bestuur

vwgzutphen@gmail.com

Op de ALV op 24 september is Rob van Swieten met algemene stemmen verkozen tot algemeen bestuurslid. Voor in de agenda: de Algemene Ledenvergadering voorjaar **2025** is wat eerder komend jaar, op **woensdag 19 februari**, als vanouds in Waterkracht. Op deze vergadering zullen Carin Barendregt en Joost Meilof het bestuur verlaten. Gelukkig blijven ze wel actief binnen de Vogelwerkgroep.

Jaarboek

Helaas heeft Joost ook besloten om de redactie van het jaarboek niet meer op zich te nemen. Al vele jaren is Joost degene die alle artikelen verzamelt en waar nodig bewerkt. En dat heeft al veel prachtige jaarboeken opgeleverd. **Wie durft de uitdaging aan en wil deze belangrijke taak overnemen?** Dat hoeft niet alleen, kan ook met twee of drie mensen. Eveline Vinke blijft gelukkig wel de opmaak verzorgen! Heb je het jaarboek 2023 nog niet ontvangen? Stuur dan even een mailtje met naam en adres naar het secretariaat.

Ons nieuwe bestuurslid (én webmaster) Rob van Swieten heeft de volgende bijdrage voor de nieuwsbrief geschreven:

Vogelwerkgroep groeit gestaag door maar er is meer..

De Vogelwerkgroep Zutphen en omstreken groeit gestaag door met inmiddels rond de 280 leden. Daar mogen we best trots op zijn. Er worden voor de leden tal van activiteiten georganiseerd zoals cursussen, excursies, ommetjes. Maar ook bijeenkomsten als ledenvergaderingen of wat dacht u van de informele avonden van het VWG-café. Maar ook het verzorgen van nieuwsbrieven, het uitbrengen van een wandelboekje of jaarboek met resultaten van tellingen en/of onderzoek, jaarverslagen van bijvoorbeeld de werkgroepen. Het doen van verschillende soorten tellingen. Het ondernemen van actie op het gebied van beschermen van vogels binnen de gemeente en provincie door middel van overleg, bezwaarschriften, zienswijze enz. Nou ben ik vast wat vergeten, maar kortom, er wordt veel gedaan binnen de club waar we lid van zijn. En toch komen we menskracht te kort op sommige punten. Je zou dan zeggen, nou dat is toch met 280 leden geen probleem. In eerste instantie zou je denken: ja, dat klopt. Maar toch kunnen we nog wel wat handjes gebruiken. Zomaar maar even een lijstje activiteiten waar je aan zou kunnen denken: Controle en schoonmaken van nestkasten (van pimpelmees, koolmees of boomklever), tellingen, denk aan januaritelling, watervogeltelling, trektellen op de telpost, MUS (Meetnet Urbane Soorten), scholeksters op de Mars, of kolonievogels zoals visdieven, of huiszwaluwen in de stad.

Of hulp bij verschillende werkgroepen zoals de werkgroep excursies of de Jonge Vogelaars. Inzet van kennis van juridische zaken en indienen van zienswijzen. Reageren op vragen van buiten de Vogelwerkgroep.

Ook kunnen we nog hulp gebruiken bij het bedenken en organiseren van activiteiten rond het 20-jarig bestaan van de Vogelwerkgroep in 2025.

De **boodschap** is dus eigenlijk dat we jullie **hulp** hard nodig hebben. Denk er eens rustig over na wat je zou kunnen betekenen en zit er iets leuks tussen waar je aan mee zou kunnen helpen, stuur dan een mailtje naar het secretariaat of mij (zie onder) en wij linken dat dan weer aan de juiste contactpersonen. En we gooien niemand in het diepe, want je kan ook eerst gewoon met een ervaren teller mee of je krijgt de juiste informatie wat het aan tijd kost en of inspanning. Maar de hulp is zeer welkom om zo ook onze vereniging in de volgende 20 jaar groeiend en actief te houden. Wat niet wil zeggen dat we het lidmaatschap van mensen die minder kunnen of willen doen niet waarderen! Hoe meer leden, hoe beter er naar ons geluisterd wordt, elk lid telt mee.

Namens het bestuur alvast dank,

Rob van Swieten

rovansw@hotmail.com of vwgzutphen@gmail.com

30 november 2024

Het wordt moeilijk kiezen op zaterdag 30 november: een Ommetje in en om Almen of naar de SOVON-dag? In de Reehorst in Ede kun je een rijkgevuuld programma verwachten met lezingen van topsprekers en een beursvloer met aanbieders van boeken, optiek, reizen en natuurorganisaties uit heel Nederland. Kijk op www.sovon.nl voor het programma en kaartverkoop.

Het Ommetje wordt geleid door Luc Bakker en start om 8.30 bij de Berkelstuw bij Groot Besselink (zie mail van 14 november).

Jubileumjaar 2025

De Vogelwerkgroep Zutphen en omgeving is opgericht in juni 2005. Volgend jaar vieren we dus ons 20-jarig bestaan. In die 20 jaar zijn we gegroeid van 16 leden eind 2005 tot bijna 280 leden nu. Het bestuur wil graag van de leden weten wat zij een goede invulling van het jubileumjaar zouden vinden. Van wat voor soort activiteit zou je zeggen: 'Ja, daar wil ik graag naar toe/aan mee doen?' Stuur je ideeën en/of wensen naar het secretariaat.

De jubileumcommissie bestaat tot nu toe uit Rob van Swieten en Remke van Rijswijk. Wie komt ons team versterken?

Excursiecommissie

excursiesvvg@outlook.com

De excursiekalender voor de eerste helft van 2025 is bijna klaar en komt binnenkort in de mail en op de website. De nieuwjaarsexcursie over landgoed 't Joppe (bij Gorssel) op zaterdag 11 januari **gaat niet door**. De eerste excursie zal in februari zijn.

Jonge Vogelaars

jongevogelaars@gmail.com

Herhaalde oproep:

JONGE VOGELAARS ZOEKEN ENTHOUSIASTE BEGELEIDER

Vind je het leuk kinderen tussen 7-12 jaar te helpen ontdekken wat er in de natuur te beleven is?

Naast natuurlijk het leren herkennen van vogels en hun gedrag, is er altijd meer te ontdekken in onze mooie bos-, water en weidegebieden in Zutphen en omstreken.

We gaan 2x in de maand op de zaterdagochtenden met een clubje kinderen op pad onder begeleiding van 2 volwassenen. Met verrekijker, opschrijfboekje, zin om de andere aankomende vogelaars weer te zien en samen van alles te ontdekken.

Door omstandigheden is onze groep van vrijwilligers wat uitgedund en zijn we dringend op zoek naar versterking.

Bij voldoende begeleiders ligt de verwachting dat je minimaal 1x in 2 maanden een zaterdagochtend vrij kunt maken. Daarnaast vergaderen we 4x per jaar.

Vind je het leuk en misschien ook belangrijk kinderen wegwijs te maken in de wondere wereld van vogels of heb je vragen over deze oproep, dan kun je contact opnemen met

Ellen Hochstenbach: tel. 06 28067505

Anneke Jansen: tel. 06 16271911

Of mailen naar jongevogelaars@gmail.com

Ommetjes

Zonder inzet van de leden geen ommetjes meer....

Wie meldt zich aan om in 2025 een ommetje te organiseren? Vrijdag 31 januari, Vrijdag 28 februari, maandag 31 maart, etc..

Wat is een Ommetje? Een wandeling in of in de buurt van Zutphen, met als doel samen

vogels kijken én kennis maken met andere leden van de Vogelwerkgroep.

Weet je een leuke vogelwandeling bij jou in de buurt? Van zo'n anderhalf uur, natuurlijk afhankelijk van hoeveel er te zien is. Een startplaats en -tijd aangeven en er zijn om de weg te wijzen. En dan maar zien (of horen) wat en wie je tegenkomt. Kennismaken met andere VWG-leden en misschien met nieuwe vogels.

Het Ommetje is altijd op de laatste dag van de maand. Aanmelden is niet nodig.

Dus, als je ook een Ommetje wilt organiseren, meld je dan aan bij het secretariaat.

Melden van raamslachtoffers houtsnip

Rob van Swieten

Jan de Jong, vogelringer en -onderzoeker te Joure, kreeg de afgelopen dagen veel meldingen van houtsnippen die slachtoffer waren geworden van vensterruiten in Friesland. Het moeten er vele tientallen zijn. Zie hier zijn verhaaltje en oproep.

De afgelopen dagen kreeg ik meldingen uit Sneek, Joure, Harlingen (>3), Stiens, Leeuwarden (>4), Wommels en Berlikum. Velen zijn na een flinke klap op slag dood. De doortrek van noordelijke houtsnippen moet wel erg sterk zijn de afgelopen dagen. Ik vermoed dat er op nog veel meer plaatsen slachtoffers zijn gevallen. Soms hebben ze geluk en brengen ze het er nog levend vanaf. Vogels die geen bloed aan de snavel hebben maken de grootste kans het te overleven. Doch als er bloed uit de lange snavel loopt is het vaak zo dat ze een fikse bloeding hebben. Het is dan zaak de vogel voorzichtig op te pakken en met de kop/snavel onder een langzaam lopende lauwe waterstraal wat water te laten drinken (kijk of ze slikken). Dit zorgt ervoor dat het bloed minder snel stolt en er geen stolsel voor de hartklep komt waardoor ze acuut sterven. Daarna moet u ze in een kartonnen doos op een koele plek tot rust laten komen. Vertrouwt u het niet dan vooral VOORDAT U de vogel loslaat even naar de reflex van de ogen kijken. Vaak zijn deze wat bebloed, of erger nog, zwaar beschadigd. Maak met de hand zowel voor het linker- als rechteroog wat snelle bewegingen en kijk of de vogel reageert. Vertrouwt u het niet, waarschuw dan de Dierenambulance of breng hem zo spoedig mogelijk naar een vogelasiel.

Mogelijk dat een flink deel van de houtsnippen uit Scandinavië komt. Ze kunnen wel een leeftijd van 10 jaar bereiken, maar velen zullen dit niet halen. Zelden wordt er hier eentje met een pootring uit die landen gevonden.

Doordat het nacht- en schemervogels zijn kunnen ze overdag slechter zien. In de ochtenduren worden ze nogal eens opgejaagd door loslopende honden.

Melders die de slachtoffers vonden gaven aan dat aan de onderkant van de staartveren op het topje zilverachtige vlekken zichtbaar zijn. Deze zilverachtige vlekken hebben een duidelijke functie voor de forse snippen. In de schemering lichten de oude vogels hun staart op en door het maanlicht en de schittering van de zilverachtige vlekken kunnen hun soortgenoten exact bepalen waar de andere vogels zijn.

Om na te gaan hoe hoog de sterfte is onder de houtsnippen tijdens deze najaarstrek zou ik graag meer meldingen ontvangen van plaatsen waar ook botsingen tegen de vensterruiten zijn geweest. Reacties kan men het liefst zenden naar mijn e-mailadres: j.d.jonglc@home.nl of bellen naar 0513-414788.

Schrijven mag ook: E.A. Borgerstraat 66, 8501 NG Joure. Dank voor uw aandacht in deze.

Jan de Jong

Ook in Zutphen is er tot nu toe 1 geval bekend van een raamslachtoffer, gemeld door Imelda Hanselman.

Foto Houtsnip
raamslachtoffer 3 nov 2024.
Met dank aan Imelda Hanselman
voor het melden en foto.

Trektellen

7 november 2024 - Telling 65 dit najaar op de telpost Onderlaatse Laak

Door Michel Klemann

Geen (mot)regen op de buienradar, maar eenmaal buiten was het toch miezer. Gewoon proberen maar.... 8,5 kilometer fietsen. Onderweg een rode kater, een fietser en een paar honderd lawaaierige auto's. Her en der al een zingende of tikkende roodborst en drie keer een overvliegende koperwiek gehoord. Hopelijk wordt het droog en breekt het wat open.... Dus tegen beter weten in, toch naar de telpost. Bij de Witte Smid een luid roepende bosuil man.

Op 3 november telden we op de telpost meer dan 10.000 vogels in 35 soorten in 7,5 uur tellen met o.a. 567 toendrarietganzen, 1563 kolganzen, 6364 houtduiven, 6 grote zilverreigers, 6 sperwers, 41 buizerds, 164 kauwen, 112 kramsvogels, 16 appelvinken. Dit was de laatste dag dat er redelijk trekvogels vlogen maar daarna kwam de mist en motregen en lijkt het helemaal stil te liggen. Iedere weersverbetering kan voor een plotselinge opleving zorgen dus daar hopen we maar op.

07:10 Terwijl ik me installeer worden de eerste vogels wakker. Met een zicht van slechts 100 tot 200 meter blijft de telescoop in de fietstas. De temperatuur is met vier graden laag en er begint een buizerd te roepen, en nog één, en nog één en uiteindelijk hoor ik van vijf verschillende plekken roepende buizerds. Die zijn duidelijk onrustig, willen verder, maar het slechte weer houdt ze aan de grond. Op de achtergrond de constante ruis van autoverkeer. De bewolking is vandaag zo dik dat het geluid van vliegtuigen de grond niet lijkt te bereiken. Ik hoor wel een overvliegende zanglijster maar zie hem niet.

07:25 In de nabije gelegen poel roept de dagelijkse waterhoen. De meerkoet die er een paar weken geleden is neergestreken hoor ik ook en er zit vandaag een wilde eend en rietgors bij. In de houtwal hoor ik goudhaantjes, verder vliegen wat vinken, kepen en een paar sijzen over, maar de zon is nog niet op, en vooral door het mistige weer zie ik ze allemaal niet. De winterkoning die iedere nacht in het hoge gras slaapt komt met veel geratel tevoorschijn en verdwijnt al ratelend in de houtwal.

07:40 Vanuit de poel hoor ik het geluid van een zingende grote lijster, maar het is een spreeuw. Die doen alles na. Als je goed luistert hoor je ze ook goudplevieren, Kieviten en allerlei andere vogels nadoen. Er slapen daar in het riet iedere nacht nu tussen de 100 en 250 spreeuwen. Wanneer ze wakker worden beginnen ze eerst gezamenlijk te zingen waarna ze na een tijdje plotseling uitvliegen. Naast weer wat overvliegende losse vinken,

kepen en sijzen, hoor ik ook een barmsijs aankomen. Helemaal alleen en luid roepend vliegt die naar het noordoosten, vlak daarna hoor ik goudvinken; vier stuks vliegen over naar zuidwest. In de mist vliegt een groepje van vijf stormmeeuwen en twee kokmeeuwen over. Dat waren meteen (pas) de eerste stormmeeuwen van dit najaar over de telpost. Ook de groene specht is wakker geworden en laat zich horen.

07:55 Het duurde vanmorgen lang voor de eerste houtduif zich liet zien. Die zijn altijd voorzichtig met slecht zicht. De lokale havik jaagt hier graag met mistig weer. Die wordt dan pas laat opgemerkt, maar de waakzame kraaien, eksters en gaaien laten meestal met een hoop kabaal op tijd weten als de havik de aanval inzet. Vandaag bleef die weg. In het gras valt me een wissel op. De wissel gaat verder over de sloot en precies langs de telpost. In de slootkant zie ik geen sporen van een ree. Als het een reewissel was, zou je de prenten wel zien. De sloot lijkt me wat te breed voor een das. Waarschijnlijk loopt hier 's nachts een vos. Het beest heeft ook al twee keer, precies op de telpost, zijn keutel achter gelaten. Waar we al weken achtereen 's ochtends trekvogels staan te tellen is het een kale plek geworden. Ideaal voor de markering van een vos. Een dassenspoor hebben we hier nog niet aangetroffen.

De eerste spreeuwen vliegen van de slaappleats; het zijn er slechts een stuk of dertig. De wind neemt iets toe waardoor het vanuit de bomen begint te regenen en er komen honderden blaadjes mee naar beneden. De waterhoen in de poel roept ook weer.

08:10 Misschien vanwege de regen die uit de boom valt hoor ik de staartmezen, die er al een tijdje zitten, dichterbij komen. Wanneer ze oversteken over het gras naar de houtwal, kun je ze mooi even tellen.

En ja hoor, daar zijn ze. Achter elkaar komen ze langs en de groep bestaat uit 17 staartmezen. Dit kwartier slechts vier kepen en twee vinken op trek.

08:25 Met totaal slechts drie overvliegende vinken is er ook in dit kwartier geen trek. Het wordt niks meer vandaag. Tijd voor koffie. Zittend op mijn stoel zie ik de vage afdrukken van reeënprenten voor me in het zand. Ik heb hier al in geen weken meer een ree gezien, maar reeën zijn net als de vos en dassen, vooral in de nacht actief. Weer hoor ik achter me rug spreeuwen opvliegen uit het riet. Het zijn er dit keer naar schatting zeventig en ze verdwijnen snel uit beeld. De staartmezen komen weer terug en gaan weer naar de bomenrij. Dit keer worden ze vergezeld door een 25, meest pimpelmezen en een enkele koolmees. Met zoveel foeragerende soortgenoten wordt het moeilijk voor een sperwer er ongezien ééntje te kunnen pakken. Safety in numbers. De lokale blauwe reiger vliegt op, laat een rauwe kreet horen en vliegt met diepe vleugelslag over zijn gebied. Hij duldt even geen soortgenoten en laat dat weten ook. Nu het al even licht is werp ik een blik op de satellietfoto van buienradar. Echt heel Nederland en verre omgeving ligt onder een dik structuurloos wolkendek. Op trektellen.nl zijn er pas twee telposten die vandaag wat trekvogels hebben ingevoerd; Diemen en Brobbelbies-Zuid en die zien ook niet zoveel.

08:40 Even een foto maken van de telpost voor dit verhaaltje en de dagelijkse foto van de eik. Ik hoor een overvliegende appelvink. Daar worden er dit jaar op alle telposten in Nederland "nooit-vertoonde-aantallen" van gezien. Met dit exemplaar zitten we dit najaar op de telpost al op 413 appelvinken. Twee frummels foerageren vlakbij in een berkje. De laagste herken ik snel als vuurgoudhaan, maar die hoge, met tegenlicht, kost meer moeite maar is ook een vuurgoudhaan! Net als Appelvink ook een vogel die aan het toenemen is. Wanneer ik op trektellen.nl kijk naar de geringde vogels van de afgelopen zes dagen, zijn er 85 vuurgoudhaantjes en 376 goudhaantjes geringd. De verhouding vuurgoudhaan : goudhaan is momenteel dus ongeveer 1 op 4,4.

7 nov 2024: Platgelopen telpost.

7 nov 2024: Dagelijkse foto van de eik bij de telpost.

08:55 Het KNMI-kaartje geeft een zicht aan van 1100 meter, maar ik zie alleen maar mist en miezer. De temperatuur is toegenomen naar 5 graden, maar ik begin het koud te krijgen. Zeven houtduiven vliegen naar zuidwest en twaalf holenduiven naar noordoost. Meer overtrekkende duiven waren er niet deze ochtend.

09:10 Met slechts drie vinken dit kwartier lijkt de trek alweer voorbij terwijl die nog niet eens begonnen was.... Ik maak de telling van tweeënhalve uur nog even vol.

09:25 Ik hoor een kramsvogel... De vogel is ter plekke, zit in een verre houtwal en blijft daar. Met een overvliegende graspieper komt het totaal aantal waargenomen soorten vandaag uit op 37. In de greppel begint een bruine kikker te knorren. Rustig laten knorren. Het is **09:40** uur, ik kap er mee.

Kort even een blik op [trektellen.nl](https://www.trektellen.nl). Er zijn nu zes telposten die tellingen hebben ingevoerd. Samen telden ze 2323 vogels in 43 soorten in 9 teluren. Onderweg naar huis ter hoogte van Huize Baank hoor ik nog een overvliegende barmsijs en een groepje kolganzen. Allemaal niet te zien in die miezer. Volgende keer beter.

Deze telling is terug te vinden op: <https://www.trektellen.nl/count/view/2805/20241107>

Website

infosite.vwgzutphen@gmail.com

Website vogelwerkgroep Zutphen draait, maar is nog lang niet af

Rob van Swieten

Misschien neemt u wel eens een kijkje op de website van de vogelwerkgroep of hebt u dat nog niet gedaan?

Ongeveer 1x per maand zal getracht worden de homepage te voorzien van actueel nieuws, vragen, wetenswaardigheden en bijvoorbeeld een vogelfoto van de maand. Maar er is nog veel werk aan de winkel en er zullen iedere keer beetje bij beetje nieuwe pagina's toegevoegd worden zoals bijvoorbeeld tellingen en onderzoek. Dit alles kost tijd maar moet uiteindelijk medio augustus 2025 af zijn.

Naast dat ik zelf veel doe aan de website heb ik gelukkig ook nog hulp op de achtergrond van iemand die meer technisch inzicht heeft en mijn vragen over het beter maken van de website kan beantwoorden.

Behalve dat het tijd kost is het ook vooral leuk om te doen. Maar hulp van jullie kant als vogelwerkgroep lid is ook zeker welkom. Help de website actueel en levendig te houden. Denk aan een mooie vogelfoto, gemaakt in Nederland voor "vogelfoto van de maand" of een mooie belevenis op vogelgebied in de omgeving van Zutphen. Als het maar met vogels in

onze omgeving te maken heeft. Kortom, hebben jullie iets leuks of bijzonders te melden, stuur het dan gerust naar infosite.vwgzutphen@gmail.com.

Binnenkort zal er op de homepage weer ander nieuws verschijnen.

Alvast bedankt voor het meedenken. Vragen? Mail gerust, maar bellen mag ook.

Rob van Swieten

Tel: 0613357686

<https://www.vwg-zutphen.nl/>

Mailen kan naar infosite.vwgzutphen@gmail.com

Contact

Webmaster is Rob van Swieten (zie bericht hierboven). Wil je iets op de website plaatsen? Moet er iets af? Heb je ideeën? Neem contact op met Rob: infosite.vwgzutphen@gmail.com.

Werkgroepen: via mailadres van de werkgroep of via het secretariaat.

Voor alle andere zaken: vwgzutphen@gmail.com

De volgende nieuwsbrief zal eind december verschijnen. Kopij is welkom! Stuur je bijdrage naar het secretariaat vòòr 18 december.